

en Leibniz, die in hunne correspondentie twistten over de oorzaak, waardoor een waterdruppel rond wordt, omdat zij dezelfde oorzaak zagen werken in de zwaartekracht en in den loop der hemellichamen ¹⁾.

Ook in de kleinste dingen zijn diepten Gods te onderzoeken.

In de eerste plaats vragen wij dus wat wij onder reëel hebben te verstaan. 't Geeft ons natuurlijk niets of we weten dat het woord omschreven wordt door *werkelijk*, *waarlijk*, *echt*; evenmin of wij weten dat het een nieuwlatijnsch woord is, gevormd van *res*, zaak, ding, zoodat het te kennen geeft wat de eigenschappen, den aard heeft van een ding. Immers de vraag blijft wat is *werkelijk*, wat is *een ding*? Waaraan kan ik het werkelijke, het ding, als zoodanig onderkennen? Wat is zijn attriboot? Om een antwoord op die vragen te vinden zullen wij vruchteloos de beteekenis en de afleiding der woorden nagaan. Het spraakmakende volk vormt zijne woorden niet met het oog op scherpe onderscheiding en bepaling van begrippen, al weet het ook, wanneer het daaraan behoefte gevoelt, de bestaande woorden te gebruiken of te vervormen om scherpe onderscheidingen te maken. Ook in de taal geldt de regel, »dat het natuurlijke eerst is, daarna het geestelijke» ²⁾; van het zichtbare en zinlijke gaan de beteekenissen der woorden over naar het onzichtbare en niet zinnelijke. Welke overeenkomst bestaat er tusschen het gebruik van het woord *ding*, van stoffelijke voorwerpen gezegd, en wanneer het gebezigd wordt als in het bekende vers: »geen ding geschiedt er ooit gewisser, dan 't hoog bevel van 's Heeren mond'', waar het dus gezegd wordt van iets dat geschiedt, zooals we ook zeggen: »er gebeuren thans wonderlijke dingen''? Zoo zeggen we ook: »de liefde is een wonderlijk ding'' en bedoelen slechts: *iets wonderlijks*.

't Zelfde gebruik vinden wij terug in allerlei talen:

1) Rosenberger, Isaac Newton, Leipzig 1895 pag. 239—241.

2) 1 Cor. 15 : 46.